

Landasvíkjarar og óndsinni

Tað var sera áhugavert at lesa greinina í Dagblaðnum, hvørs niðurstøða er, at nýggi danski nasistaflokkurin er vinstravendur, og tiskil samb. blaðmannin í familju við «socialistar og tjóðveldismenn».

Tað er nú einaferð soleiðis, at eitt kjak um hvørt nasistar vóru og eru vinstra-ella høggravendir í veruleikanum ikki hevur tann stóra áhugan. Tað kunnu nógv «prógva» nýtast í hesum sambandi, og uttan iva eru javnaðarmenn sum fóru upp í teir ymsu nasistaflokkarnar. Taka vit t.d. Týskland, so vita vit, at NSDAP í 1928 fekk 2,6% av atkvøðunum, meðan vinstraflakkararnir finga 40,4%, teir katólsku flokkarnir 15,2% og høggraflokkarnir 41,8%. Tá nasistarnir vóru í hæddini, áðrenn teir komu til valdið, finga teir 37,4%, vinstraflakkararnir 36,2%, katólsku flokkarnir 15,7% og høggraflokkarnir 10,7%. Hetta merkir, at meðan nasistarnir fóru fram við uml. 35%, mistu vinstraflakkararnir umleið 4%, teir katólsku hildu støðuna, meðan høggraflokkarnir fóru aftur við 31%.

Í Danmark kom Frits Clausen, formaðurin fyri danska nasistaflokkin úr konservativa flokkinum. Og tað er heldur ikki nakadulsmál, at ungmannafelagið hjá teimum konservativu var rættuliga nasistiskt. Men fyri tað kann eingin leggja danska konservativa flokkin undir nakra nasismu, tí teir finga blakað nasistisku kreftirnar úr flokkinum, sum so fóru haðar tær í veruleikanum hoyrdu heima. Dømi var eisini um medarbeiðara á blaðnum hjá danska javnaðarflokkinum, Harald Bergstedt, sum frá dag til annan fór í part við nasistunum og fór at arbeiða á «Fæderlandet», sum var dagblaðið hjá danska nasistaflokkinum.

Hersetingin av Danmark visti eisini, at tað vóru mong, sum vóru veit fyri týsku nasismuni, serliga so leingi tað gekk væl hjá týskum.

Hvør líkast hvørjum?

Sum sagt er prátið um nasisman var høg-ella vinstravend mest bert av akademiskum áhuga. Men tann meira áhugaverdi spurningurin er í veruleikanum, hvørt vit finna nakran eginleika hjá slíkum ódemokratiskum

flokkum aftur í okkum sjálvum. Og er hetta so, er sanniliga grund til at vera varin.

Og her er tað í hvussu er ein søguligur veruleiki, at nasistarnir mettu javnaðarflokkar at vera millum teirra fremstu mótstøðumenn. Hetta var galdandi í Týsklandi og ikki minni í Danmark, har teir ikki høvdu stórvegis av øðrum nasistiskum syndabukkum, t.v.s. jødar og kommunistar. Tí var ein heilt stórir partur av kreftunum hjá «Fæderlandet» nýttur til herferð móti javnaðarflokkinum og javnaðarfólki, sum eftir «Fæderlandets» hugsan hvørki høvdu uppiborið æru ella heiður.

Tað sum tó eisini er áhugavert, at Stalin eisini roknaði javnaðarflokkar fyri sínar argastu mótstøðumenn. Sum tað verður sagt í Politikens «Ruslandshistorie»: «Men Stalin havde allerede midt i tyverne erklæret, at socialdemokrater og fascister ikke var modsetninger men tvillinger». Og hetta er stórt sæð eisini tað sum røð verður uppundir í DB.

Skuldsetingar um landasvík

Fyri at koma aftur til Týsklands, so vóru nasistarnir og javnaðarmenn mótstøðumenn so tað forslær. Og tað gav at bita, soleiðis at eitt tað fyrsta nasistarnir gjørdur, aftaná at vera komnir til valdið, var at banna socialdemokratiske flokkin. Men tað áhugaverda í hesum sambandi var sjálv grundgevingin fyri hesum forboði. Hon var nevniliga tann, at «det tyske socialdemokrati ikke viger tilbage for høj- og landsforræderisk virksomhed ...» Sum frá leið gjørdist júst hetta fremsta grundgeving fyri forfylging av annarleiðis hugsandi, at tey framdu landasvík. T.d. vórðu fólk frá hond dømd til deyða bert fyri at hava funnist at stýrinum, men almenna grundgevingin var, at viðkomandi hevði framt «undergravning af forsvarsmoralen». Vit kennast við orðalagið!

Eitt annað dømi er eitt

Málgagnið hjá føroyska fólka-flokkinum brúkar nógva svertu upp á at seta líkheitstekin millum javnaðarfólk í Føroyum og nasistarnar í 30-unum og tíðini, tá Stalin ráddi fyrri borgum í Sovjet. Hetta verður júkað aftur og aftur í Dagblaðnum, og nú er tað so hent, at ein av nýggju og ungu blaðmonnum, PO, er farin í somu veit sum blaðstjórin og høgri hond og orindasveinur hansara.

Óli Jacobsen hevur sent okkum greinina niðanfyri, sum víðger umrøddu spurningar. Niðurstøða hansara er, at ávisur flokkur her á landi og málgagn hansara roynir at fella politiskar mótstøðumenn við somu metodum, sum vórðu brúktar tá nasisman tók seg fram í Europa.

Tað fyrsta, nasistarnir gjørdur, tá teir komu til valdið, var at banna socialdemokratiske flokkinum, skrivar Óli Jacobsen m.a. og vísir annars á, hvørjar metodurnar vóru til tess at sverta og háða politiskar mótstøðumenn út í 30-unum.

— Læran av søguni er nevniliga tann, at óndsinnnað nýta somu framferð uttan mun til tíð ella stað og uttan mun til hvat teir sjálvir siga seg standa fyri.

Óli Jacobsen skrivur:

bræv, sum Himmler skrivaði í samband við tær ræðuligu læknaligu royndirnar, sum vórðu framdar við fangum. Um tey, sum vóru móti hesum royndum, var sagt, at

teir «anser jeg for at være høj- og landsforrædere». Sum frá leið kundi ein nærum ikki venda sær fyri ikki at verða kærdur fyri landasvík, og í sinum síðsta brævi, gjørdi

Moltke greivi, sum var ein av teimum, ið royndi at beina fyrri Hitler í 1944, støðuna soleiðis upp: «Skyldig i højforræderi er den, som hr. Freisler ikke kan lide!» Freisler var leiðari av tí sokallaða «fólka-dómstólinum» og var tiskil ein av oddamonnum fyri nasistisku «rættarskipanini».

Eisini í øðrum londum nýttu nasistarnir skuldsetingar um landasvík sum politiskt vápn. Hetta varð gjørt í Danmark í stóran mun. Í sjónvarpsendingini hóskvöldið sóu vit, at hetta varð gjørt í Svøríki. Og áhugavert er tað eisini, at Quisling, tá hann 2. febr. 1942 av tyskum varð settur forsætisráðharri, segði um tað lóg-ligu norsku stjórnina, sum mátti fara í útleigd, at teir «enten har begået landsforræderi ... eller er flygtet».

Skuldsetingar um landasvík í Sovjet

Sovjetsamveldið er so eitt annað dømi um hvussu ódemokratiske kreftir royna at køva tey, sum hava eina aðra hugsan. Nú eru viðurskiftini vónandi við at batna, men í hesum landi og øðrum við sama stýrisslagi, hava fólk í rúgvuvis verið sett fäst við ákæru um «antisovjetisk virksemi», sum bert er ein onnur orðing fyri landasvík ella landasvika-ligt virksemi. Í dag verða fólk «bert» sett fäst fyri hetta «brotswerke», men í Stalintíðini var støðan lítið betri enn í Týsklandi. Har vórðu fólk í rúgvuvis avrættað fyri «svik» móti teirri «rættu» politisku

uppfatanini. Hetta verður sera væl lýst í testamentinum hjá Nikolaj Bucharin. Hann var ein av leiðarunum í Sovjet, men fall í ónáði, og varð dømdur til deyða og avrættaður. Hann segði m.a. í sinum testamenti:

«Jeg føler mig hjælpeløs over for den helvedesmaskine, der ... frembringer organiseret bagvaskelse ... Et hvilket som helst medlem af centralkomiteen, et hvilket som helst almindeligt parti-medlem, risikerer at blive ... gjort til en forræder ...»

Landasvík í Føroyum

Sum longu nevnt nýttu nasistarnir sum páskot fyri at banna týska javnaðarflokkin, at hesin flokkur framdi landasvík. Og í tíðini aftaná endaðu nógvir oddamenn í javnaðarflokkinum í konsentrationslegum. Tí skal stak «góður» vilji til at siggja nakran skyldskap millum nasistar og javnaðarmenn. Men m.a. hvat skuldsetingum um landasvík viðvíkur, rennur nettupp saman í hinum borðinum. Tað finst nevniliga bert ein politisk ræsla í kongaríkinum, sum nýtir hvørt høvi at ákæra gud og hvønn mann fyri landasvík. Hetta hevur ofta verið gjørt við at leggja einstaklingar og bólkir undir at vera quislingar, t.v.s. tað mest niðurstendi orðið fyri landasvíkjarar, og annars at renna orðini fyri KGB, sum jú er umboð fyri hin versta sjálvan! Tí er ein skuldseting

ion.

I vort Samfund, som Skots stolte Eg, falde for de gamle Kræfter i dets Indre.

aturen er ubønhørlig, den fører Kamp, æde eller blive og i sidste Instans skændes Døden.

er gaar stærke Vingesus dem Verden. To stærke Hæmobilerer; vil vi bevare Hjem, saa vælger vi Nationalismen, Kommunismen vil knuse den. holder vi

Den
landsforræderiske
Regering.